

Valnämndens verksamhetsanalys 2026 och plan 2027–2028

Innehållsförteckning

1	Kommunens styrmodell.....	3
1.1	Årshjul.....	4
2	Uppdrag och Ansvar.....	5
3	Strategisk analys	5
4	Nämndens behov	5
4.1	Behov utifrån Enköpings kommuns trend- och omvärldsanalys.....	5
4.2	Behov utifrån lagar och myndighetskrav	6
4.3	Övriga behov	7
4.4	Totalt behov utöver ram.....	7
5	Ekonomi	8
5.1	Driftbudget	8
5.2	Förändringar i driftsbudget	9
6	Förändringar om ramen minskas.....	9

1 Kommunens styrmodell

All styrning i Enköpings kommun tar sin utgångspunkt i kommunens vision. Visionen är gemensam för hela kommunkoncernen och ska fungera som en ledstjärna för kommunens utveckling i helhet. Det är kommunfullmäktige som beslutar om kommunens vision. Medborgarfokus och ett hållbart förhållningssätt ska genomsyra allt vi gör.

Vart fjärde år beslutar kommunfullmäktige om en långsiktig plan för kommunkoncernen. Den långsiktiga planen utgör den politiska viljan och anger färdriktningen för kommunkoncernen de kommande fyra åren. Kommunfullmäktige beslutar även om andra styrdokument som avser hela kommunen/koncernen.

Varje nämnd, bolag och förbund ansvarar för att bedriva en effektiv verksamhet med god kvalitet med utgångspunkt i grunduppdraget, de ekonomiska förutsättningarna samt kommunfullmäktiges politiska målbild och mål, uppdrag/satsningar och övriga beslut.

Förutom de politiska nivåerna i vår styrning har även förvaltningar, avdelningar och enheter ett ansvar för sitt eget grunduppdrag. Med god kvalitet som utgångspunkt och inom sina ekonomiska förutsättningar har de mandat att utveckla den egna verksamheten genom att definiera

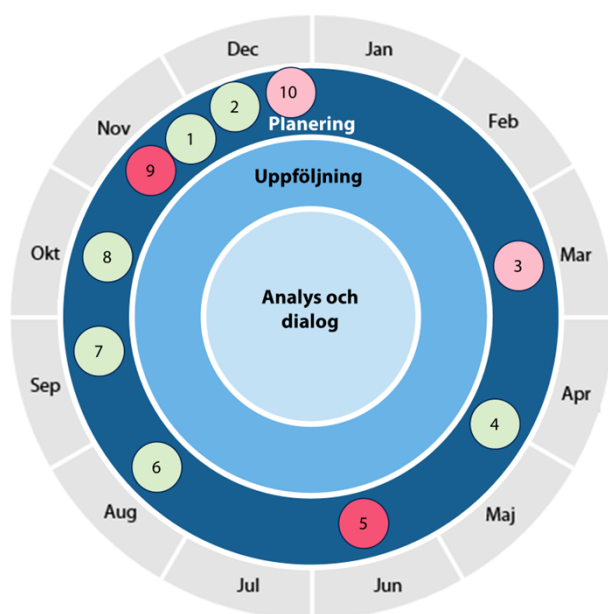
utvecklingsmål för verksamheten och genomföra aktiviteter för att nå målen.

Systematisk planering, uppföljning och analys är en central och viktig del i styrmodellen. Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal. Kommunkoncernens gemensamma uppföljning sker vid fyra tillfällen per år. Det gäller perioderna januari-mars, januari-augusti, januari-oktober och för helåret.

1.1 Årshjul

All verksamhet kräver god planering. Kommunens planeringsprocess handlar om att analysera förändringar i omvärlden och identifiera nämnders behov för att kunna genomföra sina uppdrag på ett rättssäkert och kvalitetssäkert sätt gentemot dem vi är till för. Behoven lyfts fram i nämndernas verksamhetsanalyser som beslutas av respektive nämnd under våren.

Verksamhetsanalyserna utgör sedan beslutsunderlag till kommunens fördelning av ekonomiska resurser. Planeringsprocessen finns beskriven i årshjulet nedan.

1. Omvärldsdag/Kick-off 2026 års process (november)
2. Planeringsunderlag 2026 års process skickas ut (december)
3. **Verksamhetsanalys 2026 för respektive nämnd tas fram (januari-mars/april)**
4. Dialoger och budgetberedning (april-maj)
5. KS beslut om planeringsförutsättningar 2026 (juni)
6. Kvalitetssäkring (juni-augusti)
7. Dialoger och budgetberedning (september-oktober)
8. Kommunstyrelsen behandlar budgeten (oktober)
9. Kommunfullmäktiges budgetbeslut (november)

2 Uppdrag och Ansvar

Valnämnden i Enköpings kommun ansvarar för att genomföra val i kommunen till riksdag, region, kommun och Europaparlamentet. Nämnden styrs av en ordförande och en vice ordförande samt ytterligare tre ledamöter och fem ersättare.

Valnämnden har ingen egen förvaltning, utan får stöd av kommunledningsförvaltningen. Nio månader före val aktiveras valkansliet där det ingår de funktioner som krävs för att förbereda, genomföra och avsluta valperioden. Nämnden ska inom sitt verksamhetsområde följa vad som anges i lag eller annan författning. Valnämnden ska följa det fullmäktige, i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut, har bestämt att nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

Valnämnden ansvarar för de uppgifter som åligger kommunen enligt vallagen (2005:837), folkomröstningslagen (1979:369) och lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar. Valnämnden ansvarar vidare för de uppgifter som enligt annan lagstiftning, föreskrifter eller reglemente åligger valnämnd.

3 Strategisk analys

I det världsläge som råder är det mycket viktigt att demokratiska processer värnas och upprätthålls. Genomförandet av fria och demokratiska val är en hörnsten i det svenska samhället. Vi måste värna tillit och förtroende för valet samt motverka desinformation genom tydlig information och kommunikation.

Det blir extra viktigt att nå alla målgrupper när Enköping växer, vilket kan kräva en förändrad valorganisation. Andelen förtidsröster förväntas till exempel öka till cirka 50 procent år 2026 vilket också kan påverka hur valet ska organiseras. Digitaliseringen av vissa moment i valprocessen behöver också beaktas och förberedas. Intresset hos kommuninnevånare att bidra genom att vara röstmottagare måste säkerställas genom bland annat en väl avvägd ersättning.

4 Nämndens behov

4.1 Behov utifrån Enköpings kommuns trend- och omvärldsanalys

Demografiska förändringar

Antalet invånare i Enköpings kommun växer vilket kan kräva fler distrikt, fler vallokaler och därmed fler röstmottagare. Även arbetet med att genomföra valet kan bli mer omfattande om antalet

distrikt och vallokaler ökar och kräva ett större valkansli. Antalet ledamöter i valnämnden kan också komma att behöva utökas om antalet invånare i Enköpings kommun ökar. Med en förändrad åldersstruktur i Enköpings kommun kan behovet av ambulerande röstmottagande öka för att fler äldre som inte kan ta sig till röstlokalen ska få möjlighet att lägga sin röst.

Teknik och innovation

Ökad digitalisering medför högre kostnader för utrustningar i förtidsröstnings- och vallokaler. Det kommer att behövas Wi-fi/mobilt bredband, datorer, support med mera. Utbildning av röstmottagare i ytterligare moment krävs. Det kan behövas åtgärder mot digitalt utanförskap bland väljarna och digitaliseringen kommer att påverka och kräva ny kompetens från röstmottagare. Resurser krävs för att ge information till väljarna om hur det fungerar med digital brevlåda och digitala röstkort.

Värderingar och samhällsklimat

Vi måste värna tillit och förtroende för valet samt ge trygg och tydlig information till väljarna. Hot som desinformation och otillbörlig påverkan ställer högre krav på valnämndens verksamhetsskyddsanalys och åtgärdsplan. Globala faktorer som AI och filterbubblor påverkar informationsflödet. Minskad samhällstillit kräver åtgärder för att stärka förtroendet för valsystemet.

Säkerhet och beredskap

Med nya behov av att använda datorer i vallokalerna krävs säker uppkoppling mot internet samt säker inloggning. Det försämrade säkerhetsläget i Sverige kan innebära behov av vakter och skydd mot påverkan från obehöriga. Det är samtidigt viktigt att värna att valet är offentligt och transparent.

Behov finns av att genomföra en mer specifik verksamhetsskyddsanalys samt mer konkreta åtgärder som tydligare kopplar ihop med kommunens ordinarie säkerhetsarbete (olyckor, krishantering, kontinuitetshantering, informationssäkerhet, skalskydd, verksamhetsskydd).

4.2 Behov utifrån lagar och myndighetskrav

Digitala röstkort

Digitala röstkort kommer troligen att ersätta pappersröstkort till valen 2026. Det får konsekvenser på bland annat röstmottagningen och distributionen av förtidsröster. Valmyndigheten arbetar även för att erbjuda digitala röstlängder. Införs detta kommer ytterligare utbildning krävas för att ge röstmottagare rätt förutsättningar att genomföra röstmottagandet vilket kan medföra en ökad kostnad för föreläsare och eventuellt för lokal. Även ytterligare arvoden till röstmottagarna kan bli aktuellt med anledning av längre/ fler utbildningstillfällen.

Tillgänglighet

Det kan förväntas ökade krav på tillgänglighet i förtidsröstningslokal och vallokal samt tillgänglighet till webbplatser och annan kommunikation.

Vallagen

Inga förändringar av vallagen har aviserats ännu.

Utbildning av röstmottagare

Det finns krav på en mer praktiskt inriktad utbildning av röstmottagare vilket kommer att utöka tiden på föreläsningstillfället. Uppskattningsvis ger detta en ökad kostnad med cirka 50 000 kronor för föreläsare och arvoden.

4.3 Övriga behov

Rekrytering av röstmottagare

För att säkerställa att det går att rekrytera röstmottagare behöver rekryteringsprocessen utvecklas och arvodesnivåerna behöver ses över.

Valnämnden vill höja arvodet på valdagen för ordförande, vice ordförande, övriga röstmottagare och eventuellt timersättningen för förtidsröstmottagare. Ökad kostnad för arvoden till röstmottagare i förtidsröstningen önskas höjas med 50 kronor i timmen per person i två större lokaler. Ytterligare 50 kronor extra till två extra ansvariga. Det förslås även en ökning av arvode under valdagen. Kostnaden för detta beräknas öka med cirka 395 000 kronor, där 220 000 kronor är en ökning av arvoden och 175 000 kronor är för utveckling av rekryteringsprocessen.

Utökad kommunikation

Utökade kommunikationsinsatser behövs mot väljarna om valprocessen, såväl generellt som till vissa målgrupper, liksom bevakning av kommentarer, desinformation med mera.

Kommunikationsåtgärder kan behövas för att öka valdeltagandet, särskilt i vissa valdistrikt och åldersgrupper. Budgeten bör därför utökas till 80 000 kronor i budget för kommunikation, en höjning med 15 000 kronor mer än budget 2024.

Säker och socialt hållbar valprocess

Resurser bör tillsättas för att säkerställa att valprocessen tar hänsyn till mångfald, integration, jämställdhet, språk, socioekonomiska förhållanden och funktionsnedsättningar. Det blir viktigt att identifiera behov och initiera insatser för en säker valprocess samt för ett ökat valdeltagande. Eventuellt kan krävas striktare säkerhetsrutiner för att säkerställa att ingen obehörig påverkan sker.

4.4 Totalt behov utöver ram

I detta avsnitt ska nämnden summera sina totala behov baserat på det som har beskrivits i punkterna 4.1–4.3. Denna summering är en avgörande del av processen, då den utgör grunden för hur behoven identifieras, prioriteras och hanteras vidare i det politiska beslutsfattandet.

Behoven och sammanställningen fungerar som underlag till de politiska satsningar och uppdrag kommunfullmäktige beslutar om i sin årsplan. Sammanställningen bör vara tydlig, strukturerad och baserad på tidigare punkters analys med en prioriteringsordning för att underlätta den politiska processen.

För 2026 finns det ett utökat resursbehov på -0,4 miljoner kronor. Det utökade resursbehovet består av:

- Utveckla rekryteringsprocessen, -0,2 miljoner kronor
- Ökade kostnader för arvoden, -0,2 miljoner kronor

Behov i prioriteringsordning	2026	2027	2028
Behov utifrån Enköpings kommuns trend- och omvärldsanalys			
Behov utifrån lagar och myndighetskrav			
Övriga behov	-0,4		
Totalt (mnkr)	-0,4		

5 Ekonomi

5.1 Driftbudget

Verksamhet, mnkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Förändring 24/25	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Valnämnden	-1,5	-0,4	1,1	-1,8	-0,5	-0,5
Totalt, mnkr						

Kommentarer till driftbudget

Driftsbudgeten förväntas öka på grund av:

- Höjd ersättning och förstärkt utbildning för röstmottagare
- Utökade kommunikationsinsatser
- Digitalisering
- Säkerhet
- Inflationens påverkan på kostnader

5.1.1 Åtgärder för att få budget i balans utifrån beslutade effektiviseringar

Ingen beslutad effektivisering för valnämnden. Därför finns inget att rapportera.

	2026	2027	2028
Totalt (mnkr)			

5.2 Förändringar i driftsbudget

5.2.1 Flytt av budgetramar

Inget att rapportera.

Miljoner kronor	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Totalt (mnkr)			

6 Förändringar om ramen minskas

Om kommunens intäkter blir lägre än beräknat för perioden 2026–2028 krävs beredskap. Riktade effektiviseringar, snarare än allmänna neddragningar, kan då behövas för att säkerställa att verksamhetens prioriterade mål nås.

I detta kapitel presenterar därför nämnden vilka förändringar som skulle kunna bli nödvändiga om budgetramen minskas med ytterligare en procent, utöver redan beslutade effektiviseringar i kommunfullmäktiges årsplan för 2025. Kapitlet innehåller även en analys av konsekvenserna av föreslagna förändringar, ur ett målgrupps-, medarbetar- och kvalitetsperspektiv.

Det är viktigt att framhålla att detta enbart är ett tänkbart scenario och inte beslutade åtgärder som ska verkställas. Syftet med detta kapitel är att skapa ett underlag för kommande strategiska prioriteringar om kommunens ekonomi skulle försämrats framöver.

Om valnämnden behöver spara en procent av den totala budgeten krävs en besparing på 0,018 miljoner kronor. För att spara 0,018 miljoner kronor kan vi genomföra följande:

- Ställa in ett sammanträde för valnämnden, 0,018 miljoner kronor
- Inga kommunikationsinsatser genomförs om valet, 0,08 miljoner kronor

	2026	2027	2028
Inställt sammanträde	0,0		
Inga kommunikationsinsatser genomförs	0,1		
Totalt (mnkr)	0,1		